

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és esütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PAL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DÉREKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10.489. szám.

A közös konyháról.

(Nyílt levél Udvarhely város nagyrabecsült hölgyközönségéhez.)

Hódolatteljes kézcsókkal üdvözlöm Önöket mélyen tisztelt hölgyeim.

Anyámban tanultam meg a nőnemet tisztelni, és tisztelem minden alakban, akár selyemuszályban, akár pedig egyszerű batyist ruhácskában jelenik meg előttem. Becsülöm ethikai magaslatán ép úgy, mintha az élet megtaposta, megrugdalta, elbukaltatta volna, mert mentséget mindig magam keresek a számára: természetalkotta gyengeségében...

Azzal a határtalan tisztelettel, mellyel tehát minden nő, vagyis minden szoknya iránt viseltetem, üdvözlöm Önöket itt e szokatlan helyen.

Hogy ki vagyok?

Pardon! Megfeledeztem az illem legelemibb követelésétől és elmulasztottam magamat bemutatni. Ne csodálkozzanak kérem; úgy rajzanak agyamban a gondolatok, hogy a legnagyobb fáradtsággal is alig vagyok képes sorrendet tartani.

Tehát bemutatkozom! Én kérem a közvélemény vagyok, vagy helyesebben a közvélemény képviselője, a ki rendszerint fenyegető, dörgedelmes vezércikk alakjában jelenek meg nálunk, hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap, tehát mindig olyan napokon, mikor a talandó emberiség előre örvend, mert épen ezeken a napokon szokott az étlapon négy tál étel szerepelni.

Hogy mi a közvélemény?

Óriási hatalom, a ki itél élők és holtak felett, és a ki néha joggal, néha jogtalanul az igazságot pretendálja magának. A közvélemény öt-hat minisztert eszik meg ebédre, és vacsorára három államtitkárt; sorra buktat minisztereket, főispánokat, megállapítja a kvótát, kegyetlenül szidja Ausztriát, gyakran kiabál, de mindig fizet; gazdálkodást prédikál és Krózusként pazarol; minden negyedévben megszidja a kormányt, a képviselőket, havonként a megyét és hetenkint kétszer a városi tanácsot; lekritizálja azt, a ki társadalmi állását meg nem illető fényűzés bünébe esik, de azért azt sem kiméli meg, a ki — szerinte — fukarságával emberi méltóságát megalázza.

Hol kezdődik, hol alakul ki a közvélemény, amíg akkorrára nő, hogy a nyilvánosság számára megéri?

Hát kérem szépen azt bajos volna megállapítani, mert ennek sokféle ága-boga és különös természetrajza van. Kezdődik, vagyis csirájában keletkezik az intímabb kávézó asztaloknál, a hol néhány munkában már nagyon elfáradt szegény nő összegyűl; fáradtságukat valamiben csak ki kell pihenni; a legkitünőbb eszköz pedig erre: a pletyka; az én megállapított természetrajzom szerint csaknem egészen biztosan állíthatom, hogy a közvélemény első magva: a pletyka.

Először csak szűkebb körre szorítkozik; azután kiterjed a zsurokra, thea- és fillérestélyekre, onnan a sétányokra és tennispályákra plántálódik át, míg végre teljes hatalmával és erejével, a nagy nyilvánosság terén mint közvélemény domborodik ki.

A biblia és a történelem ékes lapjai fényesen bizonyítják, hogy a közvéleményt mindig, vagy a legtöbb esetben a nők irányították; kezdődött már a paradicsomban Éva ösanyánknál, és végig húzódott a történelmen Cleopatra, Cornélia, Pompadour marquise, Katalin cárné, Széchy Mária és még sok más női alakban.

A „Tulipán-mozgalmat“ az ő fenséges hazafias célzatával is a nők indították meg; és most a legujabb népboldogító eszme: a „közös konyha“ intézménye is a nőknek köszönheti népszerűségét. De vajjon népszerű lesz-e? Számíthat-e végeredményében általános népszerűsége és a gyakorlati kivitelben beválik-e úgy, mint azt az egyszerű elmélet csábítóan igéri?

Én kétlem, sőt nem is hiszem; de ha az ellenkezőjéről meggyőződhetek, készséggel és mély hódolattal, sőt nagy örömmel is valom majd magamat legyőzőtnek.

Nemcsak az ideális lelküлетem, de gyakorlati tapasztalataim is ellene szólnak; nem találok ideális állapotnak azt, hogy pusztán kényelemszeretéből feláldozzuk a család egyéni izlését és megelegedjünk azzal, a mit naponként — meghatározott recipe szerint, — a közös konyha asztalunkra tálal; nem tudom elképzelni — a mint drága, jó anyám emlékemben él, — a nőt, hóféhér kötény, kipirult, rózsás arc nélkül, a mint férjének és apróságainak a párolgó, illatos levest a tányérjára kiszedi; és csak abban találnék ideális megnyugvást, ha tudnám, hogy az asztalunkra kerülő ételt, a hü-

feleség, ha nem is maga főzte, a minthogy ez nem is feltétlenül szükséges, de legalább ő maga ügyelt fel annak tisztaságára, izlésségére és gusztióz feltalálására. Kiveszne, elpusztulna a család életéből az az összekötő szent kapocs, mely eddig létünknek egyik legideálisabb alapját képezte: a családi tűzhely, hova mindig bizalommal térhettünk meg vigaszt keresni és találni, ha az élet nehéz gondjai alatt elcsüggedve összetörtünk.

Ámde gyakorlatilag sem tudok az eszmével megbékülni; az egyes városokban eddig felállított „közös konyhák“ a fizetési kulcsot általában és nagyjában 70 koronában állapították meg havonként; és ebből belátható számítás szerint a családfők, férj és feleség és esetleg 2-3 gyermek elegendő táplálékot találna; ám ebben csak az ebéd és vacsora foglaltatik; hogy ezen kívül csak egy szerény polgári háztartásban mi minden egyéb is kell, azt feleslegesnek tartom itt felsorolni, mert ha a nagymosásról, takarításról és egyéb-ről nem beszélek, és csak a reggelit, uzsonnákat, és a háztartáshoz még ezen felül is nélkülözhetetlen apróságokat említem, már az előirányzott 70 korona majdnem a kétszeresére emelkedik.

Hirtelen hevülő, de ép oly hirtelen lehülő nemzet is vagyunk; inkább a divatnak, mint a komoly, intenzív munkának hódolunk; biznyság erre a „Tulipán-mozgalmat“, mely a mily hamar keletkezett, — mert akkor divat volt, — rögtön elaludt, mikor már a nép alsóbb rétegeire is kihatótt. Tartok tőle, hogy a „közös konyhákra“ is hasonló sors várakozik.

Tagadhatatlanul kényelmes lenne azon nőkre, a kiket élethivatásuk épen a főzés idejében tart házon kívül lekötve, de azok szerintem ugyanazt a célt érnék el a „közös konyhával“, mintha csoportokra szervezkedve, a vendéglőkből vitetnék haza eledelüket, mert csoportokban, nagyobb mennyiségben bizonyosan a vendéglősök is méltányosabb árakat szabnának; de azok a nők, kiknek a háztartáson kívül egyéb foglalkozásuk, hivatásuk nincsen, maradjanak meg csak a házi tűzhely mellett, mert mi férfiak — átok a kivételekre, — már csak úgy vagyunk alkotva, hogy anyáinkban tanuljuk meg a nőket becsülni, és ideálisok-

nak, szeretetreméltóknak csak akkor találjuk, ha első sorban női és asszonyi hivatásuknak, mint legszebb feladatuknak megfelelnek. Hát a jövő nemzedék hol tanul majd főzni, ha a konyhát a családból száműzzük? Talán ez oknál fogva is arra kellene törekednünk, hogy inkább főző-iskolákat mint közös konyhákat szervezzünk. Vagy ha már minden női terhet le kívánunk rázni gyöngéd vállairól és a férfiak által eddig gyakorolt előjogokat, az egyenlőség elvénél fogva, maguknak pretendálják, úgy osztozzanak velünk a kötelességekben is, például a katonahódásban; és meg vagyok győződve, hogy e téren leginkább érvényesülnének, mert minden lovagias ellenfél, készséggel meghódolna a — szoknyás regimentnek. Mi pedig megtanulunk főzni, hogy a „közös konyhák“ feleslegessé tegyűk.

Hogy a „közös konyha“ a már említett hátrányokon kívül a társadalmi osztályokat még inkább elkülönítene, még inkább elválasztaná egymástól, mert a mit az ugynevezett uri család megbirna, azt az egyszerű kishivatalnok, vagy polgári ember nem engedhetné meg magának, azt feleslegesnek tartom itt bővebben fejtegetni.

Értekeztem már erről több uri és polgári családdal és megnyugvással mondhatom, hogy többé-kevésbé mind az én véleményemet osztották.

Szerintem a minden téren jelentkező drágaságot, csak a minden téren kifejtendő takarékos-sággal lehet ellensúlyozni, és itt a kezdeményezés dicsősége Önökre várakozik tisztelt hölgyeim. A takarékos-ságot pedig a túlzott fényűzés megszüntével, a vágyak fékezésével, heroikus nőies lemondással kell kezdeni. Kevesebb bluz, kevesebb kalap, kevesebb zsur, kevesebb céccó, kevesebb látszólagos szellemesség, a legkisebb és legszűkebb határok közé szorított zongorázási mánia, de több, sokkal több nőiesség, házimunka, családiaság szüntetheti meg csak a finánciális egyensúly felbillenését.

És ha ez be nem áll, ha ez az ideális józanság minél előbb be nem következik, akkor ifjaink és garszon-embereink, a kik már a vendéglői kocsitól megcsömör-löttek és zamatos házias eledel után vágyakoznak, nem a mostani hypermodern hölgyek közül, hanem a jó szakácsnők közül vá-

lasztanak majd maguknak hitestársat az életre.

Ámde ez csak az én szerény — bár őszinte — véleményem; a ki ennek az ellenkezőjéről meg tudna győzni, az előtt készséggel meghajlom, mert végre én is csak férfi és az Önök rab szolgálja vagyok, a ki talán nem is ért egészen a nők lélektanához.

Én készséggel megnyitóm Önöknek e lapok hasábjait, méltóztassanak röviden, tömören, de meggyőző érvekkel a tárgyhoz szólani, mert ez első sorban a nők, a *gazdasszonyok* kérdése.

Hódolatteljes kézsókkal üdvözli Önöket, kissé talán érdes, de azért igaz tisztelőjük

Deréki Antal.

Utóirat. Pardon! Épen most olvasom a lapokban, hogy a közös konyha intézménye nem csak, hogy el nem fogja érni a várt sikert, hanem félni kell attól, hogy végleg el fog aludni, mert kipattant a titok, hogy a közös konyha drága és az étel kevés; kitudódott az is, hogy Nagybecskereken már *deficit*tel dolgoznak, sőt az árakat is már *emelni* akarják! Mindezeket kötelességemnek tartom állításom bizonyítékául ide szögezni.

Fentebbi.

A politikai helyzetről.

Soha még olyan bizonytalanság, olyan sűrű köd, olyan áthatlan sötétség nem fejtette a politika láthatárt, mint épen most, mikor a képviselőház szünete már lassan-lassan a vége felé közeledik és a megoldatlan égető kérdések egész halmaza sürgetően követeli a megoldást a nemzet és a közvélemény haborgó nyugtalanságának lecsillapítására. — Homlokterében állanak a várva várt alkotmánybiztosítékok, a melyeknek előterjesztése a kiegyezési kérdésekkel együtt csigalassúsággal halad. Ugy látszik, hogy Gróf Andrassy Gyula, ez az acélszilárd és higgadt államférfi minden tekintetben kifogástalan alkotással akar a parlament elé lépni és kétségtelen dolog, hogy ha ígéretét beváltja és a kérdéses alkotmánybiztosítékokat a Ház megnyitása után a parlament elé terjeszti, ez lesz az új ülésszak egyik legnagyobb, de egyszersmint legörvendesebb eseménye is. Ám ez csak egy paránya a ránk várakozó óriási feladatoknak; nyakunkon a delegáció, eddig még ismeretlen újabb követeléseivel; harcban, lángban állanak körülöttünk a nemzetiségek: a lazongó horvátok a fészkelődő Fiumével és a folyton bujtoogató, nyugodni nem tudó oláhokkal; ezekkel szemben eljutottunk már az elnézés legszélsőbb határáig; itt már nem használ a testveri elnézés, barátságos cirógatás, ezekkel érezetnünk kell a magyar állam erkölcsi és ha kell, ha elkerülhetetlenné válik, hatalmi súlyát is. A ki ez országban, ez államban nem ismeri el a jogos nemzeti szupremációját, a ki itt nem akar magyar lenni, a hol egyenlő kötelezettségek mellett, egyenlő jogokat is élvezhet, a ki idegen nemzet aspirációi idegen nemzetiségek felé vonzanak, az fordítson hátat nekünk, ez országnak és keresse boldogulását ott, a hol — balga nézetei szerint — nagyobb előnyöket vihat ki magának.

A magyar kormány a nyári szünet után hétfőn, szeptember 9-én tartja az első minisztertanácsot. Ez a tanácskozás a folyó ügyeken kívül a kiegyezéssel foglalkozni, mert a magyar kormány a kiegyezési tárgyalásokat vezető tagjai már a jövő héten Bécsbe utaznak a hat hét óta szünetelő tárgyalások folytatására. A tárgyalást e hónap 11-én kezdik. Az osztrák kormány a

minisztertanácsa lesz a jövő hétfőn Bécsben. Ott fogják végleges formába önteni a magyar kormány elé terjesztendő állaspontjukat.

Biztos forrásból eredő hírek szerint mindkét kormány törekvés az, hogy a tárgyalásokat ezuttal már véglegesen befejezzék. Eppen ezért több napra tervezik a magyar miniszterek bécsi útjukat. A magyar kormány tagjai közül Wekerle, Darányi és Kossuth miniszterek fognak Bécsbe utazni Szerényi, Popovics és Mezössy államtitkárok kíséretében.

Kétségtelen, hogy a legközelebbi kiegyezési tárgyalásokon újra végigmennek az egész anyagon, mielőtt a már kész megállapodásokat véglegesítik. Már a legutóbbi tárgyalásokon létrejött a megegyezés a vám és kereskedelmi szerződés tekintetében, melylyel a kormányok a Magyarország és Ausztria közti gazdasági viszonyt 1917-ig rendezni kívánják. Még a vasuti kérdések ellenéteit is sikerült kiegyenlíteni és megegyeztek a kormányok a fogyasztási adók dolgában is, itt csak a cukor-surtaxé ügyét hagyva függőben, mivel a multkorai tárgyalások idején a brüsszeli cukoregyezmény megújítása még nem volt eldöntve. Megállapodtak a kormányok az állategész-ségügyi rendszert és a függőben levő adó-ügyek körül is, sőt a sokat vitatott magyar blokk ügyével is tisztába jöttek. Mindezekben a kérdésekben a még megoldásra váró kisebb nehézségek nem olyan természetűek, hogy a megegyezés meg-hiúulására kellene számítani. Ha mégis az utolsó állomásnál merülnek fel komoly aggodalmak, azt csak az osztrák kormány makacskodása okozza, melylyel a kvóta és a bank ügyét mindenáron a kiegyezés keretében akarja eldönteni. Tehát ez a taktikai kérdés a csatátér, melyen a legközelebbi — előreláthatólag döntő — mérkőzés fog lefolyni. A magyar kormány nem szoríthatja le magát arról a helyes állaspontjáról, hogy a kiegyezés keretébe oda nem tartozó kérdéseket nem lehet beleerőszakolni csupán azért, mert az osztrák kormány politikai érdeke teszi kívánatosá.

Zágrábban egy ismert horvát politikus a jelenlegi politikai helyzetről így nyilatkozott: Véleménye szerint természetes dolog, hogy a magyarországi viszonyokra tekintettel, új pártalakulásra kerül Horvátországban a sor. A jelenlegi szerb-horvát koalíció természetellenes. Erről napról-napra győződhetünk meg és most azután arra kell, hogy kerüljön a dolog, hogy mindazok az elemek, a melyek a pozitív munkát akarják, egyesüljenek. Egyesüljenek pedig arra, hogy a pozitív törvény alapján egységes unionista pártot képezzenek. Kicsinyek vagyunk ahhoz, hogy mindjárt több olyan párt alakítását engedhessük meg magunknak, amelyek a kiegyezés hívei. Nagy hibája volt tehát a nemzeti pártnak, hogy a kiegyezés híveit nem vonta magához mintegy önmagának regenerációjaképpen. Arról van most szó: olyan formát találni, amely a kiegyezés híveit egy táborba összpontosítsa. Ha azok az emberek, akik az új pártalakulást őszintén kívánják, találhatnak majd ilyen formát, akkor bizony remélhető, hogy céljuk sikerül, mert a koalíció természetellenességénél fogva ideig-óráig állhat fenn csupán. A kiegyezés csupán: várni, míg a viszonyok maguktól alakulnak ki.

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetési felhívás.

E hó végével új negyedéves előfizetést nyitunk lapunkra, a mely — mint erről t. olvasó közönség meggyőződhetett — több kiváló politikuskunk nagybecsű munkálkodásával is jelentékenyen erősödött tartalmában.

Minden aktuális politikai és társadalmi küzelemből teljes tárgyilagossággal kivettük részünket és hívek maradtunk zászlónkhoz, melyre a szabad és független Magyarország jelszavait tüztük ki és ez elveink érvényre juttatására kérjük ezentúlra is hazafias támogatásukat.

Az új évnegyed október 1-én veszi kezdetét és belépő új előfizetőinket is részesítjük azon meglepetésben, melyet karácsonyi számunkra tartogatunk.

Az előfizetési árak a lap homlokzatán találhatók.

A szerkesztőség.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt Barátom!

Mult szombat (f. hó 31-én) érkeztem ide családi körömbé, hogy végre én is kis pihenőt tartsak, mert azóta, hogy a Ház üléseit október hó 10-ig felfüggesztette, eddig a közérdekekkel voltam elfoglalva. Így legutóbb a belényesi háboruban a választás befejezéséig, tíz napon keresztül vettem részt.

Ezek után ne csodáld Tisztelt Barátom, hogy rosszul esik olvasnom becses lapod f. évi augusztus 15-én megjelent számából, hogy: „Mi a legillendőbb modorban, hangban, hónapok óta fordultunk meggyébelti képviselőinkhez minden a székelységet és különösen vármegyénket érdeklő legvitalisabb kérdésekben, gyakran kérve, könyörögve azt, mit a közvéleménynek követelni is jogában állona és mindig csak süket fülekre, rideg közönyt találunk.”

Neked okvetlen igazad lesz, de abban az egyben nem, hogy általánosítva, engem is belefogalsz „meggyébelti képviselőinkhez” használt kitételebe.

Én férfiúi önértéssel mondhatom hogy képviselői kötelességemet eddig híven és pontosan teljesítettem. A Ház összes ülésein jelen voltam, beszámolómat megtartottam, bárki bármivel hozzám fordult, habár nem az én választókerületembe tartozott is, meghallgattam és a mit ember embertársáért megtehett — megtettem mindent. Erre épen Te vagy a korona tanum.

Ezek után Tisztelt Barátom bárkinek, de nekem nem mondhatod azt, a mit tényleg a cikkedben mondtál, (minthogy felesleges is) hogy: a népért kell dolgozni, a néppel kell érezni és vele kell tudni szervenadni is.

Mond, mit tettem én egyebet? A helyreigazítást kérve és elvárva, maradok Tisztelt Barátom hazafias üdvözlettel igaz híved:

Pilis, 1907. szeptember hó 2-án
Simkó József, orsz. képvis.

A fenti levélre részemről — nem mint mentséget, — de mint tájékoztatást, kénytelen vagyok a következőkben válaszolni: Ha egy közérdekű cikk keretében az író általánosít, akkor az általánosításban mindig a „többség” és sohasem a kivételes „kisebbség” érthető; mert hiszen szinte lehetetlen azt mondani, „hogy ennek vagy annak a kivételével”; ez bizonyos személyeskedő jelleget adna a cikknek, és mi a személyeskedésektől mindig a legmondosabban óvakodtunk. Ám az olvasó és bíráló közönség, mint a sajtó ellenőrzője, ugyanis tudja, ki milyen mértékben felel meg a rá bízott nehéz feladatnak, és így a kivételeket már eleve is számításba veszi.

A fenti levél azonban csak bizonyítéka annak, hogy igen tisztelt képviselő barátom milyen komolyan veszi és teljesíti hivatását, a miről mi minden kínálkozó alkalommal a legnagyobb elismeréssel meg is emlegettünk és lapunkban tudomást vettünk. A tulérzékenység majdnem akkora hiba, mint a teljes és rideg közöny, pedig bizonyosra vesszük,

hogy szeretve tisztelt barátunkat csak a tulérzékenységéde indította a levél-írására; köszönettel fogadjuk azért helyreigazítását s ebben is jelet látjuk, hogy képviselői hivatásának mindenben megfelelni törekszik és készséggel jelentjük ki, hogy az ő tisztelt személye a hivatkozott cikk keretébe nem vonható, bár a cikkben magában abszolúte semmi sértés, hanem esupán általános ismert igazságok foglaltatnak.

Tehát mostanra és továbbra is — béke velünk!

A szerkesztő.

— Rp. Keserű labdacok, «a Böm-bölde» részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Sárgul a lomb, észre jár már az idő,
A fürdőző minden tájról visszajő;
Megélénkül utca, koresma nagy a tor,
Vigan szól már a muzsika foly a bor.

Készül is már javában a villamos,
Nem sokára fénylik tőle a város,
Az éjjel is nappallá lesz általa,
Csak a piszok marad mint volt hajdanta.

Esik eső karikára szép lassan,
Ilyenkor az utca népe megeszappan,
Mindenki csak a koresmába menekül,
Jó bor mellett hajnalig is ott esücsül.

Örül ennek a koresmáros lelkéből,
A sok vendég a borától mind hevül,
Éjfél tötött már az óra rémesen,
De a zsebe sohse marad üresen...

Dr Veritás.

Solymossy Endrene

szül. Kádas Vilma életének 43-ik, boldog házasságának 15-ik évében e hó 6-án délután 3 órakor jobblétre szenderült. A megboldogult urnóban férje Solymossy Endre, erényekben tündöklő hűséges hitestársát, törekvéseinek gondos osztályosát, őrző angyalát siratja, városunk társadalmá pedig a közjótékony-ságban mindig példaként ragyogó, közszeretnek és tiszteletnek örvendő valódi honleányt vesz'tette, a ki a legfelsőbb köröktől a nép legalsóbb rétegéig mindenkit nagy emberszeretetének nyílt melegével elárasztott. Már régebben betegeskedett, de mindig aggódo gonddal reméltük, hogy erős szervezete, párosulva nagy lelki erejével, képes lesz megküzdeni a bajjal, miglen pénteken, mindnyájunk nagy szomorúságára, hirtelen lesújtotta a kéllehetetlen halál. És a milyen őszinte és mély gyászszal az elhunytat siratjuk, ép oly részvétellel fordulunk a bánatában melyen megtörtött férj felé, a ki a sorstól valóban kegyesebb méltánylást érdemelt, a kinek érzékeny szive, igen rövid idő alatt már többszörös sebektől vérzik; a mi részvétünk — tudjuk, nem nyújthat enyhét nagy fájdalomra, de talán mégis némi vigaszt találhat abban, hogy az egész megye, az egész város és mindenki, a ki a megboldogultban a nőt, hitvest és igaz honleányt egyaránt becsülte, tisztelte és szerette, mély-séges gyászszal osztozik szenvedéseiben. A temetés ma délután 3 órakor lesz, a Kossuth-utcai gyászház-ból. Legyen nyugalma csendes és emléke örökké áldott közöttünk!

— Székelyudvarhely város képviselőtestülete tegnap szeptember hó 7-én délután 3 órakor a város tanácskozási termében rendkívüli közgyűlést tartott, melynek lefolyásáról, miután a közgyűlés a késő esti órákig tartott csak a jövő számunkban hozhatunk részletesebb tudósítást.

— Beiratás. A helybeli tanoncskolába a beírás f. hó 8-án (vasárnap) d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig;

9-én (hétfőn) d. u. 3—5 ig; 10-én (kedden) d. u. 3—5 ig lesz. A kik ezen idő alatt a beiratkozást elmulasztják, a következményekért magukat okolják. Az iskolabizottság.

— **A polgári leányiskola** beiratkozott: I. osztályba 39, II. osztályba 33, III. osztályba 31, IV. osztályba 33, magántanulóknak 3, összesen tehát 139 növendék.

— **Hirdetmény.** Udvarhelyvármegye lótenyész-bizottságától. 29—1907 sz. Udvarhelyvármegye lótenyész-bizottsága által közölni tetetik, miszerint a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszterium által adományozott jutalomdíjakkal folyó évi október hó 6-án delőtt 10 órakor Oklándon a vasárteren előállítandó csikós-kancák, 3 és 2 éves kancacsikók — amennyiben a bírálóbizottság által tenyésztésre alkalmasoknak találtnak jutalmaztatni fognak. A csikós kancákra kitűzött díjak: 80, 60, 50, 40, 30, 20—20 K. A 3 éves kancacsikók díjai: 60, 40, 30, 25, 20, 10 K. A 2 éves kancacsikók díjai: 40, 25, 20, 10 K. A díjakra lókereskedők, nagybirtokosok és nagybérlek kizárásával csak azon kiscgazdák tarthatnak igényt a kik községi eljárású bizonyítványal igazolják, hogy a csikós-kanca 1 év óta tulajdonuk és a csikók saját tenyésztesük. Kellő számú 3 és 2 éves kancacsikók hiányában, kivételesen az igen jó 1 éves kancacsikók is díjazhatók. Nagybirtokosok és nagybérlek dícsérő oklevéllel lesznek kitüntetve. Jelentkezhetni Oklándon Szabadi Tivadar főszolgabíró és rendező bizottsági elnök úrnál október 6-án d. e. 9 óráig, azon túl a helyszínen. Vargyas 1907. szeptember 12-én. Daniel Lajos, a lótenyész-bizottság elnöke.

— **Üdvözések.** Lapunk felelős szerkesztőjét, betöltött 40 évi irodalmi munkássága alkalmából, nemcsak megyénkbeli és városunkból, de a fővárosból és a vidékről is számosan felkeresték szívélyes üdvözlétekkel. Ugy értesülünk, hogy a jubileum emlékének ünneplésére városunkban egy bizottság van alakulóban, mely az ünnepély napját és programját majd későbbben hozza a nyilvánosság tudomására.

— **Gyermekek védelme.** Most az iskolai tanév kezdetén, humanus kötelességünknek tartjuk a kisdetek érdekében, az érdekelt hatóságok közlegének felhívni a Király utcában levő ev. ref. elemi iskola apró növendékeinek megvédelmezésére. A nevezett iskolához vezető lejtős utca még kedvező időjárásban is alkalmatlan feljárás a gyermekeknek, de a mindinkább közeledő téli időszakban szinte életveszélyes és bizony egy cseppet se csodálkozunk, ha a gondos szülők, ettől való félelmükben, gyermekeiket az iskola látogatásától távol tartanak; az elmúlt hosszú tél folyamán mindég remegve láttuk ezeket az apróságokat a hó és jég torlaszokon felkuszni és csak az isteni gondviselés öröködhett felletük, hogy valami komolyabb szerencsétlenség nem történt. Most, még a kedvezőbb időjárás tart. kellene az esetleges szerencsétlenségeket előidezhető bajt orvosolni; most kellene az utca egyenlítéséről gondoskodni és az iskolába járó kisgyermekek testi épségét megvédeni.

— **Pártszervekedés.** A Sepsiszentgyörgyön megjelenő „Független Székelység” szeptember 6-iki számában a következőket olvassuk: „Udvarhelymegyében Dr Kovácsy Albert udvarhelyi képviselő októberben tartandó beszámolója alkalmával fogják szervezni a függetlenségi és 48-as pártot. Ha nem sértjük meg vele az udvarhelyi elvtársakat megkérdezzük, hogy nem lesz egy kicsit későn? Ott is tisztujítás következik, ott is akad egy-két példány darabont, hát bizony nem kell Pató Pál urat követni” Ezt mondjuk és mondtuk mi is már régen de fájdalom nálunk sokkal könnyebb a Hargitát is meg-

mozdítani, mint az arra hivatott egyéneket a megszokott kényelmükből a tettek mezejére szólítani. Elég hiba, ha bevárjuk azt, hogy szegényszemre más megyékből kellessen a hazafiságunkat ébredésre nógatni; elég hiba, hogy még most is a legridegebb közönnyel tűrjük, hogy társadalmunk ellen Szamosújvárról és Marosvásárhelyről is jogosan hangzanak a vádak, hogy mi is azon utolsók közé tartozunk, a hol a „Székely Társaság” nem tudott gyökeret verni és áldáshozó, gyümölcsöző tényezővé válni...

— **Az E. M. K. E.** székelyudvarhelyi fiókválasztmányát újra szervezte. A választmány elnöke Ugron Ákos főispán lett, a kibén az Emke egy régi, buzgó, lelkes alapító tagját nyerte meg, hogy érdekeiben nagy befolyásával aktív is lelkesen működhessek. Ez alkalomból érdemesnek tartjuk azt is megemlíteni, hogy Udvarhelyt tartotta meg az Emke ama híres közgyűlést is, a melyen Berzeviczy Albert, Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor voltak az ünnepi szónokok. Régi szép idők, de megváltoztalok!

— **Gyermekek gondozása.** Az eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett avagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról a gyermekvédelem körében f. évi június hó 13-án 60,000—IX b. szám alatt kiadott belügyminiszteri körrendelet értelmében felhívom mindazon Székelyudvarhely városban lakó családfoket, kik szigorubb nevelésre alkalmas s ilyen 7—15 év között levő gyermekeket gondozásba venni ohajtanak, hogy ezen szándékukat nálam 4—5 nap alatt személyesen bejelenteni sziveskedjenek. Megjegyzem még, hogy ezen gyermekek gondozási díjába, esetleg a rendes díjak 1 és fel szeresse is fizettetik. Székelyudvarhely, 1907. szeptember 6. Görgényi Károly telepörvos, Kossuth utca 26.

— **A székelyudvarhelyi juhturógyár,** mely Ugron Ákos derék főispánunk és Hlatky Miklós gazdasági egyleti titkár buzgokodására városunkban megalakult, mint örvendetesen tapasztaljuk elég szép eredményeket ért el eddig is; nemrégiben megalakult a juhsajtgyár is, mely a hetipiacokon beszerzi a parasztsajtot, a melyet feldolgozva csemegeturónak hasznal fel. A keddi piacokon beváltak átlag 600—700 kgr. parasztsajt, ezenkívül 10 falusi szövetkezettől behozatnak hetenkint 300—400 kgr. sovány tehénturót. A tiszta juhturónak állandóan van fogyasztási piaca, a kevert munkás turó is másszire eljutott.

— **Múmalom városunkban.** Ágoston Béla dícsőszentmártoni lakos városunkban szándékozik letelepedni és egy régen nélkülözött hiányt pótlandó, múmalmot épít a vasútállomással szemben. E tárgyra vonatkozó, mai számunk hirdetései között levő értesítést, figyelembe ajánljuk.

— **Házasság.** Fröhlich Ottó, a Kézdivásárhelyről legközelebb városunkba áthelyezett jeles fiatal tanár, e hó 10-én delután 4 órakor tartja egybekelését Csikszépvizen, a bájos Zakariás Ilonka kisasszonnyal. Tartós boldogságot kívánunk a szép frigyhez!

— **Halálozás** Ifj. Barkóczy Ferenc életének 66 ik évében e hó 3-án este 9 órakor jobblőtre szenderült; temetésén csütörtökön delután 5 órakor a gyászoló családon kívül, nagyszámú résztvevő közönség jelent meg. Béke lengjen hamvai felett!

— **Három zsidó és egy székely tanító** június végén együtt utazott a Bikafalva és Bögöz állomások között; az előbbiektől természetesen ékes zsidónyelven, vagyis a szokásos rossz németséggel társalogtak. Erre a jó magyar érzésű székely tanító nagyot mordult és a zsidókhöz állva így szólott: „Aki Magyarországon velem egy jogot élvez, itt birtokot szerezhet, vállalkozhat, ke-

reskedhetik, tud és még sem beszél magyarul: az bitang.”... Ezen incidensnek folytatása az volt, hogy Appel Dávid nagygalambfalvi lakos, mint magánvádló, becsületsértés vétségé miatt Sándor Lajos miklósfalvi tanítót, mint vádlottat 1907. szeptember 6-án d. e. 8 órára, elővezetés terhe mellett, a székelyudvarhelyi kir. járásbírószághoz idéztette, hol az ügyet Nagy Kálmán kir. albiró vette tárgyalás alá és a fennforgó körülmények figyelembe vételével a bevádolt tanítót teljesen felmentette.

— **Kitüntetett székely joghallgató.** A kulturminiszterium hivatalos lapjának e heten megjelent egyik száma közli azon főiskolai hallgatók névsorát, akik a múlt évben vizsgálatokat kitüntetéssel állották ki. Ezen névsorban van Bálint Andrásnak, vármegyénk egyik becsületben és munkában megöszült tanítójának, Bálint István fiának a neve is, aki kolozsvári joghallgató és annak idején a helyi kath. főgimn. jelesen érettt növendéke volt. Öszintén gratulálunk!

— **Szintársulat megyénkben.** Fehér Károly szinigazgató kiünően szervezett szintársulata, mely csak a napokban fejezte be Baróthon anyagi és erkölcsi sikereiben egyaránt gazdag működését, most Nagyajtán működik és onnan — mint hírlik — Székelykereszturra teszi át állomását. A társulat melynek műsorán a fővárosi legjelesebb újdonságok vannak felvéve, kitünő erőkből áll; primadonnája, a városunkban is közszeretettel örvendett Turi Marcsa énekesnő, a ki úgy élénk játékaival mint remekül iskolázott hangjával mindenhol kedvence a közönségnek. A nők közül kiválótt nyujtanak még Perényi Melania a széphangu énekesnő, Komáromi M. Héczy Ilona és a kitünő komikáné Z. Egyed Margit. A férfiak közül Dányi János a széphangu fiatal tenorista, Ivány baritonista, Zilahi János kitünő szerelmes, Kovács Gyula jellemszínész, Balla Ákos apaszínész érdemelnek elismerést; a három komikus: Heggyessi Gyula, Baróti Jenő és Jenőfy mindenhol közszeretettel és elismeréssel arat. Hisszük és reméljük, hogy a kereszturi műértő közönség is a legmelegebb pártfogásban fogja részesíteni a kitünő társulatot, melynek derék igazgatója Fehér Károly mindent elkövet, hogy a közönség igényeit teljesen kielégíthesse.

— **Borzasztó gyilkosság.** Lapunk múlt számában röviden megírtuk milyen vadállati kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt Bardocz községben szeptember hó 2-ára virradólag Sugár János korcsmáros házában a mikor Sugár János feleségét, leányát Vilmát és ennek 1 éves Julis leánykáját fejszecsapásokkal agyonütöttek. A gyilkosság éjféltájban történhetett, de csak hajnalban vette észre a férj és apa, Sugár János. Az eset úgy történt, hogy Sugár Vilmának szeptember hó 2-án Oklándra kellett menni, valamiféle bűnygyben. tanunak a járásbírószághoz. Az apa, hogy korábban indulhassanak, nem a házban feküdt le 1-én este, hanem kiment aludni az istállóba. Ugy reggel 4 óra tájban felébredt, rendeletet adva a kocsisnak a befogásra, bement a házba lányának felköltésére. Rémes látvány tárult szemei előtt. Feleségét vértócsában, ésszeroncolt fejjel a szoba közepén találta. Ijedtében leányát kezdte kiabálni, de nem kapott feleletet. Ekkor az ágyhoz ment s ott szintén ésszeroncolt fejjel meghalva kapta az ártatlan 1 éves Juliska unokáját. Vilma lányát nem látva, keresésére indult az udvarra s onnan ki az utra. Az ésszerfutott szomszédok aztán megtalálták bent a szobában az otlévő szövszék között, de szintén meghalva. Feje a szó szoros értelmében össze volt ronc-solva. Valószínűleg menekülés közben ütötte le a tettes, mire abból

lehet következtetni, hogy az ajtó mellett esett be a szövszék közé. 3—4 fejszecsapás látszott a fején. Az eset híre villámgyorsan terjedt el a faluban, az egész falu népe a tett színhelyén megjelent, a csendőrség és a községi előjáróság azonnal a gyilkos kinyomozásához kezdett. Sulyos gyanu okok merültek fel mindjárt a nyomozás kezdetén. Sugár Jánosnak, János nevű 23 éves fia ellen, ki 1-én este 7 órakor elment hazulról s reggelig sem tért haza. A gyanu mellett bizonyít, hogy a Sugár János csürebén a gerendára huzva kötelet találtak, melylyel a legnagyobb valószínűség szerint a gyilkos önmagát akarta felakasztani, de megzavarodottságában nem merle megtenni. A fiu bűnössége mellett bizonyít az is, hogy szerelmes volt szomszédjuk, Gáspár Bálint, Ágnes nevű 20 éves leányába, de szülői nem egyeztek bele, hogy feleségül vegye, sőt kijelentették, hogy a fiut a tetemes örökségből is ki fogják tagadni, ha akaratauk ellenére feleségül veszi Gáspár Ágnest. A fiu e miatt elkeseredett volt s többször úgy nyilatkozott, hogyha nem engedik szülői a leányt nőül venni, oly dolgot visz véghez, hogy az egész falu csodájára jár s fenyegetését, úgy látszik be is váltotta, meggyilkolta anyját, nővérét s ennek egy-éves leánykáját. A gyilkoló szerszámot, a fejszét, megkaplák Sugár János udvarán véresen. Munkáját könnyen végezhetette, mert az alvó szoba ajtaja nem volt bezárva, így nesztelenül osonhatott oda be. Az istálló a háztól meglehetősen távolra van s az ott alvó férj és kocsis nem hallottak egész éjjel semmi zajt a házból. A nyomozás tovább folytatására kiszállott az oklándi szolgabíró és később a vizsgálóbíró es a kir. ügyész is. Nyomozás közben érkezett meg a hír, hogy a tettest, ifj. Sugár János személyében megtalálták, de már meghalva. Szeptember hó 3-án Ágostonfalva és Alsórákos között a brassói személyvonat elé vetette magát, a lokomotív derékban ketté vágta s azonnal szörnynt halt. A nála talált leveleket az ügyészségnek adták át.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

5057—1907 kig szám.

Meghívó.

A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur öngyméltóságának f. évi július 12-én kelt 57734—1907. Sz. rendelete értelmében udvarhelyvármegye területén lakó ösσης iparosokat, kereskedőket és gyártulajdonosokat, valamint az ösσης ipari és kereskedelmi alkalmazottakat a *kerületi munkásbiztosító pénztárba* (eddig Kerületi Betegsegélyző Pénztár) közgyűlési kiküldöttök választására f. évi szeptember hó 16-án delután 6 órára Székelyudvarhelyre a városház tanácsstermébe tisztelettel meghívom.

A vidékről jövő munkadók vagy munkások fuvar vagy napidíjilletményre igényt nem tarthatnak.

Székelyudvarhely város iparhatósága 1907 augusztus 26-án.

Soó Domokos
h. polgármester.

Zene és műének tanfolyam!

Alólírott úgy mint minden évben, az idén is folyó évi szeptember havában kezdi meg a zene és műének tanítását, hol kezdők és haladók könnyen felfogható módszer alapján zongorán, hegedűn, cimbalmon, citerán és a magasabb műénekekben alapos oktatást nyerhetnek.

Beiratkozni lehet már folyó évi szeptember 2-ikától kezdve.

Kiváló tisztelettel

Baku Katalin

Székelyudvarhely, Kossuth-u. 47., az állami polgári leányiskolával átellenben.

Gróf Roon-téle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és orland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban
Gyertyánty J. fia vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.

A KOSSUTH FERENC által alapított

HAZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselője Betegh Pál és Társa cégnél Kossuth-utca 31. sz. a. van
Ügynökségek vármegyeszerte. Elfogad tűz-, jég-, élet- és járadékbiztosításokat. Elsőrendű hazai intézmény.

Körjegyzőnél

irnoki állást öhajjt elnyerni egy szolid fiatal ember szerény feltételek mellett. Végzettsége

4 gymnasium, írása nagyon szép, felfogása gyors. Alkalmazva még nem volt. Ajánlatok „Szerény ifjú” jelige alatt e lap kiadóhivatalához küldendők.

Eredeti Singer var-

rógépek a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 1. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég raktárában rendelhetők meg, hol a

reszletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árulhatnak.
A varrógépek bármikor vételközleltetés nélkül is kipróbálhatók.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja

Elsőrendű műmalom

Székelyudvarhelyt.

Alólirott a m. t. közönség szives tudomására hozom, hogy Székelyudvarhelyt, a vasuti állomással szemben, a Bethlen- és Bálint-utca saroktelkén 1907. november 15-én

legfinomabb montliszt örlő műmalmot

hozok üzembe, a mellyel kívánatra mindenféle más közönséges lisztet is kifogástalan minőségben előállítok.

Ezen közszükséglet pótolni hivatott vállalatomat előre is a n. é. közönség jóindulatu szives támogatásába ajánlva, vagyok és maradok

készséges szolgálattal

Ágoston Béla

malomtulajdonos.

SZENKOVITS JÁNOS Utóda

Alapított 1865-ben.

Férfi és női divatruház

Batthyány-tér 4 szám.

Székelyudvarhelyt

Batthyány-tér

Pompás látványosság:

Állandó divat-tárlat - szalon

Batthyány-tér 5. szám

Legnagyobb választék női és férfi ruhaszövetekben. Eredeti legújabb divatu diszkalapok. Férfi, női és gyermekcipők, mosóárúk, vásznak és rövidárúk.

FÉRFIRUHA-VÁLLALAT!

A lehető legolcsóbb árszabás!

A tisztelt vevőközönség becses figyelmébe ajánlom a tavaszi idény alkalmából a legfinomabb izlésnek megfelelően felszerelt áruraktáraitam

tisztelettel

Szenkovits János Utóda.

Elegáns férfiruhák megrendelési helye. — Utításkák, illatszerek

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legerjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félelve 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien

legjobb magyar gyártmányú diszlelvelepapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász képes levelezőlapok Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírósi, végrehajtói, ügyvédi, lelkesi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, sulyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó egyező-faldíszek, klotetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények iskolai és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlják modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJUKAT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatóságí és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s áron való elkészítésére. Ajánlják továbbá

KÖNYVKÖTÉSZETÜKET

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki.

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. Ironok, fekete, szines és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj- s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollallványok, szivacs esze, író-mappák. Legjobb dörzsmezgák, gummiszalagok. — Rajzszögek szőnyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1907.